

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA THƯ VIỆN – THÔNG TIN

**THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG VÀ PHƯƠNG
HƯỚNG PHÁT TRIỂN CỦA THƯ VIỆN TRƯỜNG
ĐẠI HỌC NGUYỄN TRÃI**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN : TH.S NGUYỄN HỮU NGHĨA
SINH VIÊN THỰC HIỆN : ĐẶNG THẾ TƯỜNG
LỚP : THƯ VIỆN THÔNG TIN 38A

HÀ NỘI – 2010

MỤC LỤC

MỤC LỤC	1
LỜI NÓI ĐẦU	3
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGUYỄN TRÃI.....	10
1.1 Quá trình hình thành và phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi	10
1.2 Chức năng, nhiệm vụ của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi	12
1.2.1 Chức năng của thư viện	12
1.2.2 Nhiệm vụ của thư viện	12
1.3 Cơ cấu tổ chức	14
1.3.1 Cơ cấu tổ chức nhân sự	14
1.3.2 Cơ cấu tổ chức phòng ban thư viện.....	16
1.4 Cơ sở vật chất, trang thiết bị thư viện.....	19
1.5 Vốn tài liệu thư viện.....	20
1.6 Kinh phí đầu tư cho thư viện.....	22
Chương 2: THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG VÀ PHƯƠNG HƯỚNG PHÁT TRIỂN CỦA THƯ VIỆN TRƯỜNG ĐẠI HỌC NGUYỄN TRÃI.....	24
2.1 Xây dựng và phát triển vốn tài liệu	24
2.2 Công tác xử lý tài liệu.....	30
2.2.1 Xử lý hình thức	30
2.2.2 Xử lý nội dung	35
2.3 Công tác tổ chức bộ máy tra cứu	38

2.3.1 Bộ máy tra cứu truyền thống.....	39
2.3.2 Bộ máy tra cứu hiện đại.....	40
2.4 Công tác phục vụ bạn đọc	44
2.5 Những mặt thuận lợi và khó khăn của thư viện.....	46
2.5.1 Thuận lợi	46
2.5.2 Khó khăn	46
2.6 Nguyên nhân của thực trạng trên.....	47
2.6.1 Nguyên nhân khách quan.....	47
2.6.2 Nguyên nhân chủ quan	47
2.7 Kế hoạch phát triển của thư viện.....	47
2.7.1 Kế hoạch phát triển	47
2.7.2 Mô hình và tổ chức hoạt động cụ thể.....	50
Chương 3: GIẢI PHÁP VÀ KIẾN NGHỊ.....	54
3.1 Giải pháp.....	54
3.2 Kiến nghị.....	62
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	64

LỜI NÓI ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Ngày nay, nhu cầu sử dụng tài liệu của con người luôn phát triển cùng với sự phát triển của văn hoá, khoa học kỹ thuật, đặc biệt trong thời đại bùng nổ thông tin như hiện nay. Chúng ta tự hỏi lượng kiến thức đó sẽ lấy từ đâu? Và làm thế nào để có nhanh nguồn thông tin đó? Trong khi đó, nhu cầu tìm kiếm lựa chọn, khai thác và sử dụng tài liệu hữu ích đang là vấn đề đặt ra cần phải giải quyết.

Hơn đâu hết Thư viện sẽ là nơi đáp ứng những nhu cầu trên của người đọc. Bởi lẽ thư viện là một thiết chế văn hoá không thể thiếu trong công cuộc xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội nhất là trong thời kỳ công nghiệp hoá - hiện đại hoá đất nước - thời kỳ phát triển mạnh của nền kinh tế tri thức. Sự chuyển biến từ xã hội hậu công nghiệp sang xã hội thông tin với nền kinh tế tri thức và sự phát triển không ngừng của công nghệ thông tin và truyền thông đã đặt ra cho công tác thư viện nhiều thời cơ và thách thức. Thông tin và tri thức ngày càng đóng vai trò quan trọng trong sự phát triển của xã hội loài người. Trước thực tế đó, hoạt động thư viện đang có những bước chuyển mình mạnh mẽ nhằm đáp ứng kịp thời các nhu cầu thông tin và tri thức ngày càng cao của xã hội.

Nghiên cứu sự hình thành và phát triển của một thư viện là quá trình nghiên cứu đòi hỏi phải có sự đầu tư về thời gian, công sức và khả năng, năng lực của người làm công tác nghiên cứu. Sự hình thành và phát triển của mỗi Thư viện là sự đóng góp vào sức lớn mạnh của mạng lưới thư viện Việt Nam, góp

phần đưa sách, tài liệu đến tận tay mỗi người dân ở khắp mọi miền, mọi vùng của tổ quốc...

Việt Nam đang bước vào quá trình hội nhập, hợp tác, giao lưu, phát triển, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Để đáp ứng được nhu cầu phát triển của đất nước mỗi thành viên, mỗi cá nhân đòi hỏi phải nâng cao trình độ, kiến thức và năng lực làm việc của mình. Chính vì lẽ đó mà thư viện cần phải xây dựng mạng lưới vững mạnh; Vì thế cùng với dòng chảy của các ngành nghề kinh tế, Thư viện nước ta đang chuyển mình từng bước xác định vị trí, vai trò và đưa tri thức đến toàn thể người đọc nhằm nâng cao kiến thức, năng lực làm việc, nâng cao thu nhập, làm thỏa mãn nhu cầu tinh thần, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước... của Đảng và Nhà nước đã đề ra.

Công nghiệp hóa, hiện đại hóa là một chủ trương quan trọng để chúng ta đạt được những mục tiêu xây dựng nước Việt Nam dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ và văn minh, hạnh phúc. Để thực hiện chủ trương trên, mọi ngành, mọi lĩnh vực của đất nước cũng phải tiến hành thực hiện hiện đại hóa để nâng cao năng suất, chất lượng, hiệu quả đặc lực để thực hiện công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Trong lĩnh vực thư viện, Đảng ta cũng chỉ rõ: *“...phát triển thư viện, hiện đại hóa công tác thư viện, lưu trữ.”* (Trích văn kiện Đại hội Đảng lần thứ IX). Vấn đề hiện đại hóa thư viện lại một lần nữa được Đảng xác định rõ trong kết luận của hội nghị lần thứ sáu BCHTW khóa 9 về tiếp tục thực hiện nghị quyết TW 2 khóa 8, phương hướng phát triển giáo dục - đào tạo, khoa học và công nghệ từ nay đến 2005 và đến 2010 là... *“Tổ chức hệ thống thông tin khoa học và công nghệ quốc gia, các thư viện điện tử theo hướng hiện đại. Mở rộng mạng thông tin để đưa tri thức khoa học đến với mọi người...”*. Thực hiện chủ trương trên, hiện đại hóa thư viện đã trở thành mục tiêu chiến

lược phát triển của các thư viện ở Việt Nam. Hiện nay, ngành thư viện ở Việt Nam đang từng bước thực hiện hiện đại hóa.

Nhiều nước trên thế giới, thư viện đã được xem là cơ quan giáo dục ngoài Nhà trường, thư viện đã góp một phần không nhỏ vào việc xóa mù chữ và nâng cao trình độ dân trí, giúp cho mọi người có thể tiến hành việc học suốt đời, hướng tới xây dựng một xã hội học tập, hình thành nền kinh tế tri thức. Trong những thập kỷ gần đây, nhu cầu của người đọc đã ngày một phong phú và mở rộng hơn, sự “bùng nổ thông tin” vào những thập kỷ cuối thế kỷ XX và việc ứng dụng ngày càng sâu rộng công nghệ thông tin hiện đại cùng với xu thế toàn cầu hóa đã đặt ra những yêu cầu mới đối với ngành thư viện trên thế giới nói chung và ngành thư viện ở Việt Nam nói riêng.

Thư viện Trường Đại học là một nhân tố quan trọng không thể thiếu trong cả hệ thống thư viện Việt Nam, sự phát triển, tồn tại của Thư viện Trường Đại học có ảnh hưởng không nhỏ tới sự nghiệp thư viện Việt Nam. Thư viện Trường Đại học cung cấp một lượng kiến thức chuyên ngành đa dạng, phong phú góp phần đào tạo nguồn nhân lực có tri thức cho xã hội, thực hiện công cuộc xã hội hóa tri thức.

Do đó nghiên cứu thực trạng hoạt động và phát triển của Thư viện Trường Đại học sẽ giúp cho cán bộ thư viện sẽ nhìn thấy được tình hình hoạt động của thư viện mình để đề ra những giải pháp kịp thời, phù hợp giúp thư viện có thể làm tròn tốt hơn nữa vai trò và nhiệm vụ của mình trong bối cảnh mới của đất nước. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để đẩy mạnh các hoạt động trong thư viện được tốt nhất, đạt hiệu quả cao nhất. Thu hút được nhiều bạn đọc đến thư viện,

đáp ứng nhu cầu tin tốt nhất, tuyên truyền và giới thiệu sách, báo tạp chí đến với bạn đọc.

Nhận thức được điều đó, dưới sự hướng dẫn của thầy giáo Thạc sĩ Nguyễn Hữu Nghĩa, em đã quyết định lựa chọn đề tài: ***“Thực trạng hoạt động và phương hướng phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi”*** với hi vọng công trình nghiên cứu của mình sẽ là tài liệu nghiên cứu và là tài liệu tham khảo, góp phần phản ánh được thực tiễn hoạt động của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi, từ đó đề xuất phương hướng và kế hoạch phát triển hợp lý cho thư viện.

2. Mục đích nghiên cứu

2.1 Mục đích

Tìm hiểu sự hình thành, thực trạng hoạt động và phương hướng phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi

2.2 Nhiệm vụ

- Khảo sát hoạt động và kết quả đạt được của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi, đồng thời tìm hiểu những hạn chế trong hoạt động của Thư viện Trường từ khi thư viện được thành lập (2008) đến tháng 5/2010
- Đề xuất, đóng góp những phương hướng giải quyết những mặt tồn tại, hạn chế nhằm nâng cao, vị trí, vai trò, hiệu quả hoạt động và sử dụng thư viện.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

- **Đối tượng nghiên cứu:** Hoạt động và phương hướng phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi: cơ sở vật chất trang thiết bị, nhân lực, vốn tài liệu, hạ tầng công nghệ ...

▪ **Phạm vi nghiên cứu:**

- Không gian: Toàn bộ các phòng ban của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi.
- Thời gian: Từ khi thư viện thành lập năm 2008 đến tháng 5 năm 2010.

4. Phương pháp nghiên cứu:

Để đạt được kết quả sát thực và tốt nhất, bài nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau:

- Phân tích tổng hợp các nguồn tài liệu
- Phương pháp phỏng vấn
- Phương pháp thực nghiệm
- Phương pháp quan sát

5. Ý nghĩa của đề tài

- *Ý nghĩa lý luận:*

Thông qua kết quả nghiên cứu về sự thành lập và phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi góp phần làm rõ tầm quan trọng về vai trò, ý nghĩa của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi.

Qua kết quả nghiên cứu, sẽ giúp thư viện nhận thấy những vấn đề còn tồn tại, bất cập chưa được giải quyết để từ đó đề ra được những định hướng chiến lược cho sự phát triển của thư viện trong thời gian tới.

– Ý nghĩa thực tiễn:

Là nguồn tài liệu tham khảo giúp cho thư viện tổ chức và hoạt động tốt hơn làm thỏa mãn nhu cầu của bạn đọc.

Giúp thư viện có thể đề ra các phương hướng, chiến lược xây dựng thư viện một cách hợp lý phù hợp với sự phát triển chung của Trường Đại học Nguyễn Trãi.

6. Bố cục của đề tài:

Đề tài chia làm 3 chương:

- Chương 1: Khái quát về Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi
- Chương 2: Thực trạng hoạt động và phương hướng phát triển của Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi.
- Chương 3: Giải pháp và kiến nghị

Mặc dù đã có nhiều cố gắng trong quá trình nghiên cứu nhưng chắc chắn bài khóa luận còn nhiều thiếu sót, em rất mong những ý kiến đóng góp, phản hồi của các thầy cô giáo, các bạn và những người quan tâm đến đề tài này.

Em xin gửi lời cảm ơn chân thành, lời biết ơn sâu sắc tới thầy giáo Thạc sĩ Nguyễn Hữu Nghĩa đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn em trong thời gian tiến hành nghiên cứu để em có thể hoàn thành bài khóa luận này.

Em xin gửi lời cảm ơn tới các thầy cô giáo trong Khoa Thư viện - Thông tin Trường Đại học Văn hóa Hà Nội đã giúp đỡ em rất nhiều trong thời gian nghiên cứu.

Em cũng xin gửi lời cảm ơn chân thành tới tập thể cán bộ thư viện tại Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi đã hỗ trợ giúp đỡ em trong thời gian thực tập và nghiên cứu để em hoàn thành tốt bài khóa luận này.

Em xin chân thành cảm ơn!

Hà nội, tháng 05 năm 2010

Sinh viên thực hiện

Đặng Thế Tường

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Loan Thùy (2004), *Các biện pháp phát triển sự nghiệp thư viện thông tin trong thời kỳ công nghiệp hóa - hiện đại hóa*: Tập san thư viện, số 1.
2. Đề án xây dựng thư viện số, thư viện điện tử tại Thư viện Trường Đại học Nguyễn Trãi.
3. Lê Văn Viết (2000), *Cẩm nang nghề thư viện*, Văn hóa Thông tin, Hà Nội.
4. Nguyễn Tiến Hiền (1998), *Tổ chức và quản lý công tác Thông tin - Thư viện*, Đại học Văn hóa, Hà Nội.
5. Nguyễn Tiến Hiền (2002), *Quản lý thư viện và trung tâm thông tin*, Đại học Văn hóa, Hà Nội.
6. Nguyễn Tiến Hiền, Kiều Văn Hót (2005), *Tổ chức và bảo quản tài liệu*, Đại học Văn hóa, Hà Nội.
7. Nguyễn Văn Sơn (1998), *Một số quan điểm về chính sách phát triển nguồn tài liệu: Tạp chí thông tin tư liệu*
8. *Pháp lệnh thư viện Việt Nam* (2001), Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
9. Quốc hội (2009), *Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật sở hữu trí tuệ*: Luật, Hà Nội.
10. Trương Đại Lượng, *Công tác bạn đọc* : Tập bài giảng.
11. Vũ Dương Thúy Nga (1995), *Định chủ đề tài liệu*, Văn hóa thông tin, Hà Nội

12. Vũ Dương Thuý Ngà (2006), *Lưu trữ thông tin: Giáo trình dùng cho sinh viên Cao đẳng ngành Thông tin học - Thư viện học*, Trường Cao đẳng Văn thư Lưu trữ 1, Hà Nội.
13. Vũ Dương Thuý Ngà (2005), *Phân loại tài liệu*, Văn hóa thông tin, Hà Nội.
14. <http://www.vocw.edu.vn/content/m11111/latest/>
15. www.glib.hcmuns.edu.vn/hiep/writing/greenstone/bai3.ppt
[http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/docView.do?docid=23038&type=html
&searchType=fulltextsearch&searchText=](http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/docView.do?docid=23038&type=html&searchType=fulltextsearch&searchText=)